

Lisa 1. Soovitused antibiootikumide mõistlikuks kasutamiseks väikloomadel esinevate bakteriaalsete infektsioonide ravis.

Koostajad:

Liisi Kulasalu DVM, EMÜ Väikloomakliinik

Piret Kalmus, DVM, PhD, EMÜ kliinilise veterinaarmeditsiini õppetool

Aleksandr Semjonov, DVM, PhD, EMÜ kliinilise veterinaarmeditsiini õppetool

Käesolev antibiootikumide kasutamise soovitus väikloomade raviks on koostatud Eesti Maaülikooli väikloomaarstide ning teadlaste koostöös. Arvesse on võetud lemmikloomadelt isoleeritud mikroobide antibiootikumiresistentsuse taset Eestis ning antibiootikumide mõistliku kasutamise üldisi põhimõtteid. Soovituste koostamisel võeti arvesse teistes riikides kasutuses olevaid antibiootikumiravi juhised:

1. FECAVA Recommendations for Appropriate Antimicrobial Therapy (2018)
2. Mikrobilääkkeiden käyttösuositukset eläinten tärkeimpiin tulehdus- ja tartuntatauteihin. EVIRA, 2016
3. L.R. Jessen, P.P. Damborg, A. Spohr, T.M. Sørensen, R. Langhorn, S.K. Goericke-Pesch, G. Houser, J. Willesen, M. Schjærff, T.Eriksen, V.F. Jensen, L. Guardabassi. Antibiotic Use Guidelines for Companion Animal Practice (2nd ed.). The Danish Small Animal Veterinary Association, SvHKS, 2019.
4. BSAVA Guide to the Use of Veterinary Medicines, British Small Animal Veterinary Association, 2023

Soovitused põhinevad diagnoositud haigusel ja haigust põhjustaval mikroobil. Haigust tuleb ravima hakata esimese valiku preparaadiga. Teise ja kolmanda valiku preparaadi vajadus tekib siis, kui mikroobil on arenenud 1.valiku antibiootikumi suhtes resistentsus või kui toimeaine ei ole antud hetkel kättesaadav.

Toimeaineid või ravimrühmi, mida ei ole ravivalikutes nimetatud, ei soovita kasutada.

Antibiootikumid on nii lemmik- kui põllumajandusloomade infektsioonhaiguste ravimisel olulise tähtsusega ravimirühm. Paraku kaasneb antibiootikumide kasutamisega alati ka resistentsete mikroobide arenemine. Et resistentsete mikroobitüvede arv oleks võimalikult väike ning antibiootikumiravi efektiivne ka tulevikus, tuleb toimeainete valikul võtta arvesse mitmeid aspekte.

1. Antibiootikumiravi on näidustatud ainult bakteriaalse infektsiooni puhul. Ka siis tuleks enne ravi alustamist veenduda, et antibiootikumiravi on vältimatu.
2. Enne ravi alustamist tuleb võimalusel võtta proov, isoleerida haigustekitaja ning määrata tema antibiootikumitundlikkus. Ravi tuleb alustada ning vajadusel korrigeerida vastavalt bakterioloogilise uurimise ja antibiootikumitundlikkuse uurimisele.

Organsüsteem	Haigustekitaja	Kommentaar	Esimese valiku antibiootikum	Kommentaarid	Teise valiku antibiootikum	Kommentaar	Kolmanda valiku antibiootikum
Naha- ja kõrvainfektsioonid							
Pinnapüodermad (püotraumaatiline dermatiit intertrigo). Pindmised püodermad (nt follikuliit, impetigo, eksfoliatiivne püoderma, mukokutaanne püoderma).	<i>S.pseudintermedius</i>	Vajalik tsütoloogiline uurimine	Antibiootikume ei kasutata. Antiseptikumide kasutamine (nt kloorheksidiin).	Põhihaiguse diagnoosimine ja ravi.	Lokaalne Fusidiinhape Sulfadiasiin	Kasutada, kui antiseptikumidega ei saavutata ravitulemust	Suukaudne Klindamütsiin 1. põlvkonna tsefalosporiinid Amoksitsilliin/ klavulaanhape
Sügavad püodermad (sügav follikuliit/furunkuloos, püotraumaatiline furunkuloos, akraalne lakkumisdermatiit, kalluse püoderma, lõua püoderma, interdigitaalne furunkuloos)	<i>S. pseudintermedius</i> Võimalikud ka teised haigustekitajad.	Vajalik bakterioloogiline uurimine	Ravida lokaalselt. Antiseptikumide kasutamine (nt kloorheksidiin). Põhihaiguse haiguse diagnoosimine ravi.		Suukaudne Klindamütsiin 1. põlvkonna tsefalosporiinid Amoksitsilliin/ klavulaanhape	Ravida vastavalt antibiogrammi tulemustele.	
Hammustushaavad/abstsessid	Lai haigustekitajate varieeruvus.	Vajalik bakterioloogiline uurimine	Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud, kui loomal ei esine üldseisundi muutuseid.	Abstsessi avamine, loputamine, haavatöötlus ja haavahooldus.	Suukaudne Amoksitsilliin/ klavulaanhape	Üldseisundi häirete esinemisel. Kliinilist tervistumist ei ole toimunud 7-10 päeva jooksul.	
Väliskõrvapõletik	<i>Malassezia pachydermatis</i> <i>Staphylococcus</i> spp <i>Streptococcus</i> spp.	Vajalik tsütoloogiline uurimine.	Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud.	Põhihaiguse ravi. Kõrvapuhastus. Vajadusel lokaalsed kortikosteroidid.	Lokaalne PolümüksiinB Framütsetiin		
Kroonilised, korduvad väliskõrvapõletikud	<i>Malassezia pachydermatis</i> <i>Staphylococcus</i> spp <i>Streptococcus</i> spp. <i>P. aeruginosa</i> <i>Enterobacteria</i> spp.	Vajalik tsütoloogiline uurimine	Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud.	Põhihaiguse ravi. Kõrvapuhastus. Vajadusel lokaalsed kortikosteroidid.	Lokaalne Gentamütsiin Fluorokinoloonid		

Pärakupaunapõletik	<i>Escherichia coli</i> või teised bakteriliigid.	Soovituslik bakterioloogiline uurimine	Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud	Pärakupaunade tühjendamine, loputamine.	Suukaudne Amoksitsilliin/klavulaanhape	Üldseisundi häirete või tselluliidi tunnuste esinemisel	
Hingamisteedeinfektsioonid							
Riniit, bronhiit	Peamiselt viiruslikud haigustekitajad. <i>Mycoplasma</i> spp, <i>Bordetella</i> spp.		Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud		Suukaudne Doksütsükliin Amoksitsilliin/klavulaanhape	Üldseisundi häirete esinemisel. Kliinilist tervistumist ei ole toimunud 7-10 päeva jooksul.	
Pneumoonia	Lai haigustekitajate varieeruvus. <i>Mycoplasma</i> spp. Bakterioloogiline uuring ja antibiogramm on soovituslik	Vajalik bakterioloogiline uurimine	Suukaudne Amoksitsilliin/klavulaanhape Doksütsükliin		Suukaudne või parenteraalne. Fluorokinoloonid Klindamütsiin		
Püotooraks	Lai haigustekitajate varieeruvus sh. anaeroobsed tekitajad.	Vajalik bakterioloogiline uurimine	Suukaudne Amoksitsilliin/klavulaanhape	Mäda eemaldamine drenimisega.	Suukaudne Metronidasool Fluorokinoloonid Klindamütsiin		
Kusesuguelundkonna infektsioonid							
Alumiste kuseteede infektsioonid (põiepõletik)	<i>Escherichia coli</i> või teised bakteriliigid.	Võimalik idiopaatiline tsüstiit, urolitiaas. Vajalik tsütoloogiline uuring. Soovituslik bakterioloogiline uurimine. Korduvate põletike korral vajalik.	Suukaudne Amoksitsilliin/klavulaanhape Trimetoprim-sulfoonamiid		Fluorokinoloonid antibiogrammi alusel		
Ülemiste kuseteede infektsioonid (püelonefriit)	<i>Escherichia coli</i>	Vajalik bakterioloogiline uurimine ja antibiogramm.	Suukaudne Trimetoprim-sulfoonamiid Fluorokinoloonid				

Prostatiit	<i>Escherichia coli</i>	Vajalik bakterioloogiline uurimine ja antibiogramm.	Suukaudne Trimetoprim-sulfoonamiid Fluorokinoloonid			
Metriit	<i>Escherichia coli</i>		Kirurgiline ravi	Suukaudne Amoksitsilliin/ klavulaanhape	Üldseisundi häirete esinemisel	Parenteraalne Fluorokinoloonid
Suuõõneinfektsioonid						
Gingiviit, parodontiit, hambajuure abstsess	Lai haigustekitajate varieeruvus, sealhulgas anaeroobsed tekitajad.		Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud.	Suuõõne protseduurid, hammaste eemaldus.	Suukaudne Klindamütsiin Amoksitsilliin/ klavulaanhape Metronidasool/ spiramütsiin	Üldseisundi häirete esinemisel
Seedetraktiinfektsioonid						
Äge gastroenteriit, süsteemsete haigustunnusteta.	Bakteriaalne leid harvaesinev.		Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud.			
Pankreatiit	Bakteriaalne leid harvaesinev.		Antibiootikumi-ravi ei ole näidustatud.			
Maksaga seotud haigused (koletsüstiit, kolangiit, kolangiohepatiit)	<i>Escherichia coli</i> <i>Enterococcus spp.</i> <i>Streptococcus spp.</i> Anaeroobsed tekitajad.	Vajalik bakterioloogiline uurimine ja antibiogramm.	Suukaudne Amoksitsitsilliin/ klavulaanhape	Suukaudne Fluorokinoloonid		
Peritoniit	Lai haigustekitajate varieeruvus, sealhulgas anaeroobsed tekitajad.	Vajalik tsütoloogiline uurimine. Vajalik bakterioloogiline uurimine.	Suukaudne või parenteraalne Amoksitsilliin/ klavulaanhape	Suukaudne või parenteraalne Fluorokinoloonid Tsefuroksiim	Metronidasooliravi käärsöole perforatsiooni korral	
Lihasskeletisüsteemi infektsioonid						

Artriit

Lai haigustekitajate
varieeruvus.
Pasteurella spp.
Streptococcus spp.
Staphylococcus spp.

Vajalik
bakterioloogiline
uurimine ja
antibiogramm.
Liigese
loputamine.

Suukaudne
Klindamütsiin
1. põlvkonna
tsefalosporiinid
Amoksitsilliin/
klavulaanhape

